

Експорт ІТ послуг до Канади: умови та особливості

Олександра Бровко

Старший експерт з інвестиційної та торговельної політики
CUTIS Project

ОСНОВНІ ФАКТИ ПРО ІКТ-ГАЛУЗЬ КАНАДИ

- Торонто посідає 5-е місце серед глобальних міст, що займають передові позиції у галузі високих технологій.
- У Канаді нараховується 34 тис. ІТ-компаній (які займаються програмним забезпеченням та надають послуги в сфері комп'ютерних технологій).
- У 85% ІКТ-компаній працює менше 10 осіб.
- Трохи більше чверті робочої сили в галузі ІКТ становлять жінки.

ОСНОВНІ ФАКТИ ПРО ІКТ-ГАЛУЗЬ КАНАДИ

- За останні 15 років в економіці Канади з'явилося понад 300 тис. робочих місць, пов'язаних з ІКТ.
- З 2008 р. рівень зайнятості серед іммігрантів стабільно зростає: з 30% до 39% ІКТ-фахівців у 2018 р.

Сценарій	Сукупні прогнозовані потреби у найманні персоналу в період 2018-2023 рр.
Скорочення	250 000
Помірне зростання	305 000
Розширене зростання	360 000

СПЕЦІАЛЬНОСТІ ІЗ НАЙБІЛЬШИМ ПОПИТОМ (ТОП-5)

1. Менеджери комп'ютерних та інформаційних систем.
2. Комп'ютерні інженери.
3. Аналітики баз даних та адміністратори баз даних.
4. Комп'ютерні програмісти і розробники інтерактивних медіа.
5. Технічні спеціалісти з комп'ютерної графіки.

Рада з питань інформаційних та комунікаційних технологій (2017 Р.)

СПЕЦІАЛЬНОСТІ ІЗ НАЙБІЛЬШИМ ПОПИТОМ

- Штучний інтелект (ШІ): до 2025 р. у Канаді з'явиться попит на 45–63 тис. експертів із ШІ-технологій у різних галузях промисловості, таких як роздрібна торгівля, банківські послуги, транспорт, виробництво та охорона здоров'я.
- До 2023 р. у Канаді з'явиться попит на 40–53 тис. практикуючих фахівців із кібербезпеки.
- Освіта та гейміфікація у корпоративній сфері — це перспективні напрямки для компаній, що займаються розробками віртуальної реальності (на основі 5G).

ЕКСПОРТ ТОВАРІВ v. ЕКСПОРТ ПОСЛУГ

Експорт товарів	<i>versus</i>	Експорт послуг
Проектування та пакування виробу	Культурні чинники	Динаміка міжособистісних відносин, ґендер, уміння подати себе
Торгові виставки	Місцеві події	Конференції (як доповідач), заходи з нетворкінгу
Зразки продукції, специфікації	Покази	Презентація можливостей, кваліфікацій, стандартів
Компанії, які займаються виробництвом/розподілом	Місцеві партнери	Інші компанії у сфері послуг або виробничі компанії, які потребують послуг

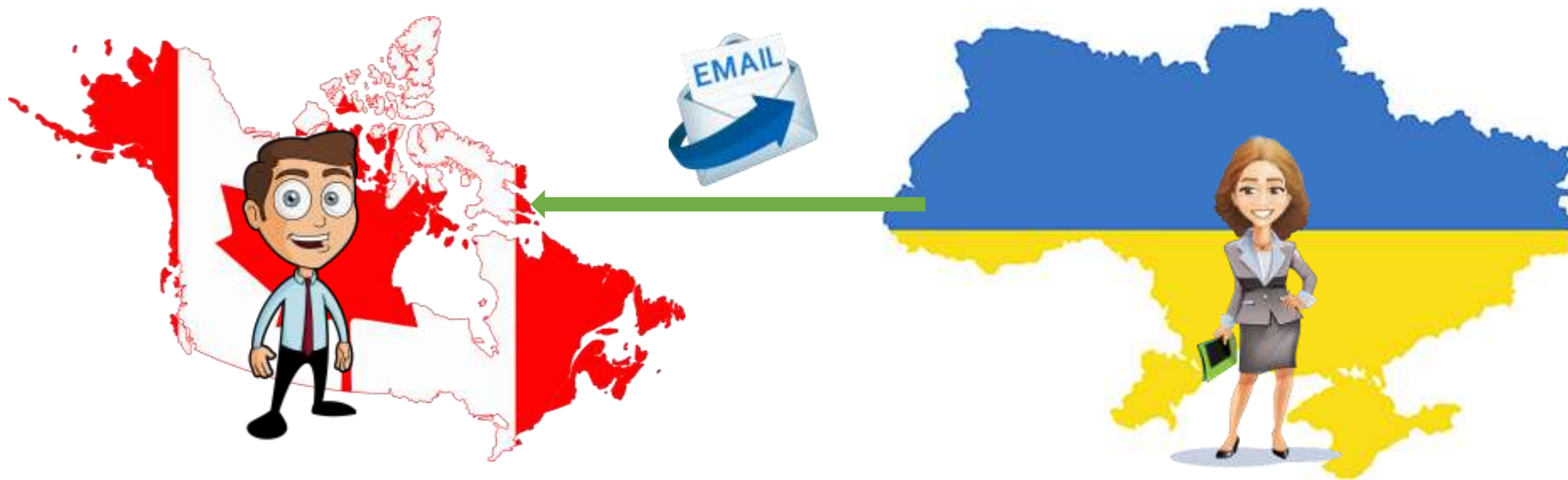
СПОСОБИ ТОРГІВЛІ ПОСЛУГАМИ ЗГІДНО З ГАТС

- Послуга — це транзакція, під час якої жодний товар у фізичній формі не передається від продавця покупцеві.
- Послуги є нематеріальними і не можуть зберігатися для подальшого використання.
- Існують 4 способи торгівлі послугами.

Спосіб 1: Транскордонне постачання послуг

Приклад: Львівська ІТ компанія розробляє програмне забезпечення для клієнта у Торонто

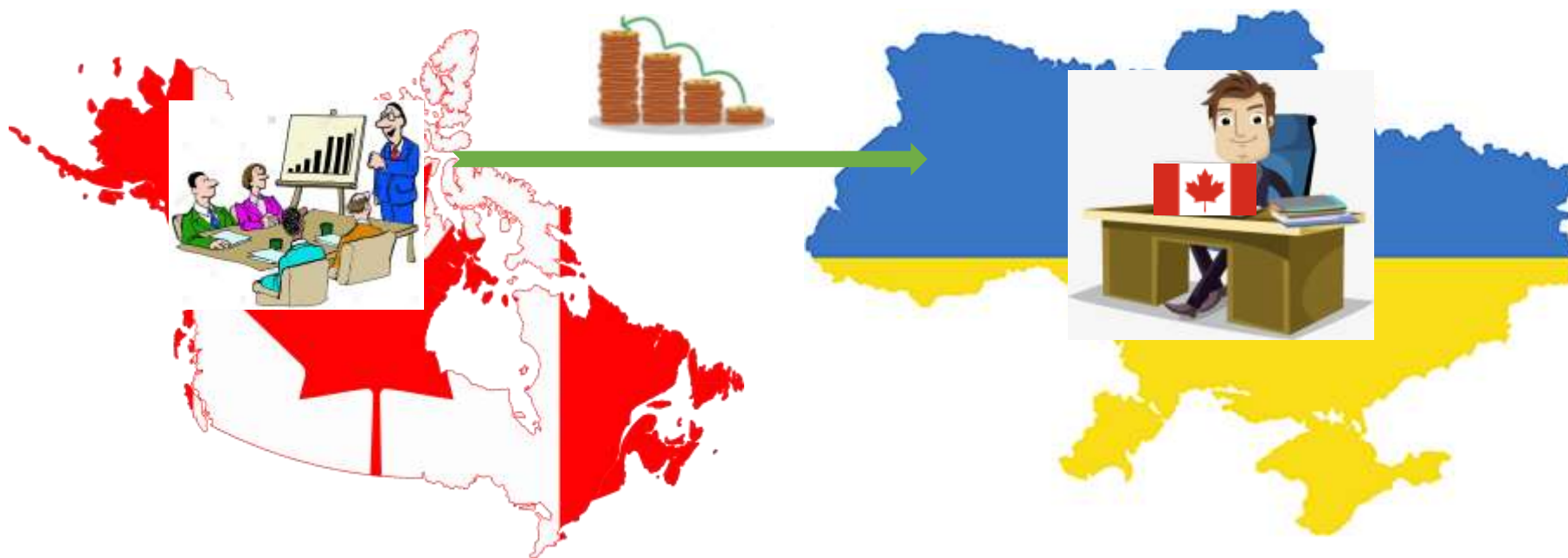
Спосіб 2 — Споживання за кордоном

Приклад: Канадський турист відвідує Україну та споживаю готельні та ресторанный послуги

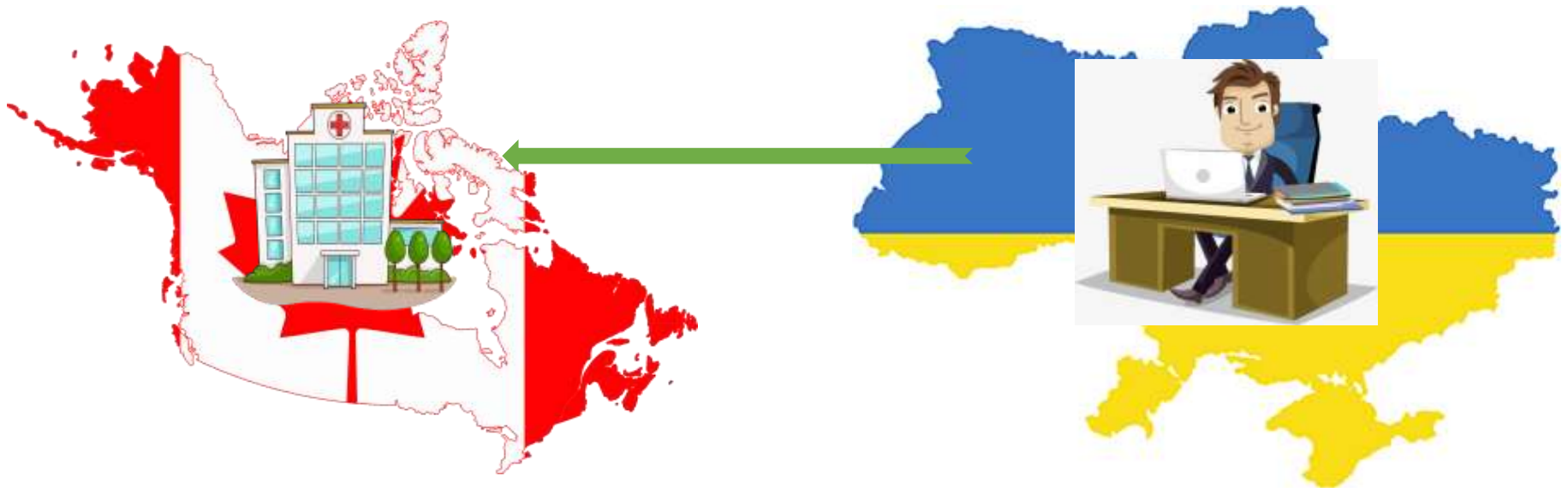
Спосіб 3 — Комерційна присутність

Приклад: Канадська компанія реєструє дочірню компанію в Україні

Спосіб 4 — Присутність фізичних осіб

Приклад: українська ІТ компанія відряджає розробників програмного забезпечення до Оттави

ЗОБОВ'ЯЗАННЯ КАНАДИ ЗГІДНО З ГАТС

CANADA (continued)

Modes of supply: 1) Cross-border supply 2) Consumption abroad 3) Commercial presence 4) Presence of natural persons

Sector or subsector	Limitations on market access	Limitations on national treatment	Additional commitments
B*. <u>Computer and Related Services</u>	1) None	1) None	
a) Consultancy services related to the installation of computer hardware (CPC 841)	2) None 3) None 4) Unbound except as indicated in the horizontal section	2) None 3) None 4) Unbound except as indicated in the horizontal section	
b*) Software implementation services, including systems and software consulting services, systems analysis, design, programming and maintenance services, excluding those listed under Financial Services 7B1 (CPC 842*)			

ЗОБОВ'ЯЗАННЯ КАНАДИ ЗГІДНО З ГАТС

Хоча не існує спеціальних обмежень у секторі комп'ютерних та пов'язаних послуг для Способів 1, 2, та 3, на українських постачальників послуг впливають горизонтальні обмеження Канади для Способу 4.

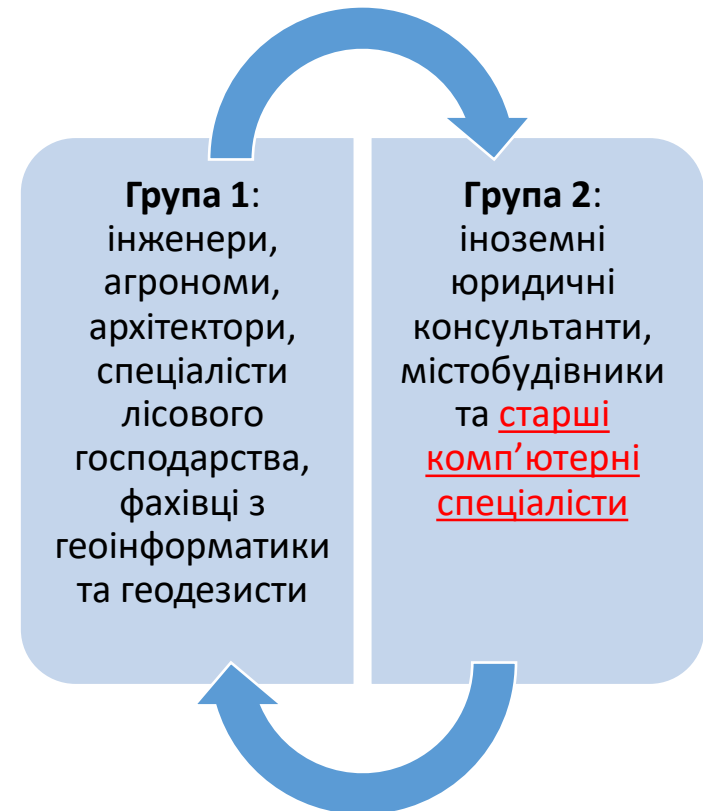
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ КАНАДИ ЗГІДНО З ГАТС

Горизонтальні зобов'язання Канади згідно з ГАТС дозволяють в'їзд або тимчасове перебування фізичної особи, що підпадає під одну з таких категорій:

- ➔ **Ділові відвідувачі;**
- **Переміщені працівники в межах фірми** (керівники, менеджери та спеціалісти);
- ➔ **Дев'ять категорій фахівців**, які залучені за контрактами щодо надання послуг з канадськими клієнтами і є працівниками українських фірм без представництва/ дочірнього підприємства в Канаді (Група 1 і Група 2).

ЗОБОВ'ЯЗАННЯ КАНАДИ ЗГІДНО З ГАТС

- «**Спеціаліст відповідно до ГАТС**» – це іноземець, громадянин іншої держави – члена СОТ (як-от України), який надає професійні послуги в Канаді на підставі контракту та має офіційно визнану у Канаді кваліфікацію.
- Спеціалісти розподіляються на дві групи, яким надається **90-денний (небезперервний) максимальний термін перебування в країні протягом 12-місячного періоду.**

ЗОБОВ'ЯЗАННЯ КАНАДИ ЗГІДНО З ГАТС

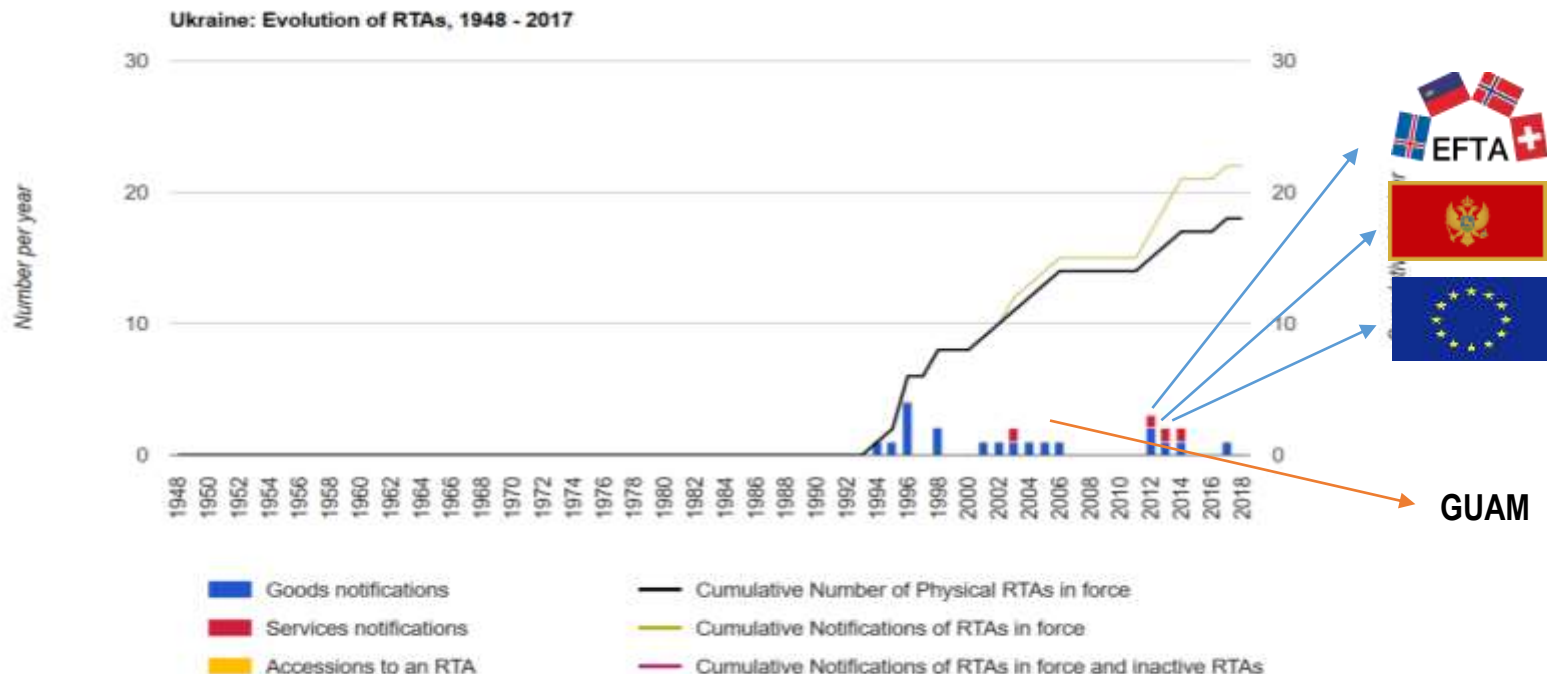
- **Старший комп'ютерний спеціаліст** – особа, яка має визнаний диплом магістра з комп'ютерних наук або його еквівалент, а також 10-річний досвід професійної діяльності у галузі комп'ютерних наук.
- Період перебування в Канаді – 90 днів протягом року.
- Максимальна кількість візитів до Канади – 10.

<https://www.canada.ca/en/immigration-refugees-citizenship/corporate/publications-manuals/operational-bulletins-manuals/temporary-residents/foreign-workers/international-free-trade-agreements/general-agreement-trade-services.html>

Торгівля послугами та угоди про вільну торгівлю

- Лише три угоди про вільну торгівлю, укладених Україною, містять положення про торгівлю послугами: угоди з ЄС, Чорногорією та державами ЄАВТ. Канада?

Дякую за увагу!

Oleksandra Brovko

Senior Trade and Investment Policy Expert

Canada-Ukraine Trade and Investment Support project

p: +38 (044) 277-23-95 m: +38 (067) 443-58-95

a: Kyiv, 04071, 30/39 Shchekavytska Str., office 47

w: www.cutisproject.org e: obrovko@cutisproject.org